

My Polacy, czyli kto?

Materiał zawiera tekst źródłowy na temat masztu w Warszawie na rondzie Radosława, na którym ma powiewać biało-czerwona flaga w każdą rocznicę wybuchu powstania warszawskiego. Uzupełnieniem tekstu jest ćwiczenie polegające na zastanowieniu się, czemu służy wywieszanie flagi narodowej.

Materiał zawiera cele sformułowane w języku ucznia, związane ze sposobami rozwiązywania konfliktów, wielką i małą ojczyzną, patriotyzmem, narodem i obywatelstwem.

Materiał umożliwia wysłuchanie rozmowy z szefem Biura Bezpieczeństwa Narodowego, Władysławem Stasiakiem zatytułowaną „Po co nam symbole narodowe?”.

Ponadto, w materiale znajduje się opis dotyczący przynależności do narodu, krótki tekst źródłowy Juliana Tuwima na temat tego, co oznacza być Polakiem oraz ćwiczenie polegające na zastanowieniu się przez uczniów nad tym, co decyduje o naszej tożsamości narodowej.

Materiał zawiera definicję narodu oraz infografikę przedstawiającą czynniki narodotwórcze. W materiale zamieszczone jest także ćwiczenie polegające na zastanowieniu się, z czego lub kogo mogą być dumni Polacy.

Materiał zawiera pięć artykułów Konstytucji RP, które dotyczą obowiązków obywatela.

Materiał zawiera polecenie wykonania prezentacji na temat miejsca pamięci narodowej. Polecenie do wykorzystania także na języku polskim, historii i historii sztuki.

Materiał zawiera podsumowanie zagadnień związanych z narodem i polską tożsamością narodową. Oprócz tego zawiera literaturę uzupełniającą oraz trzy ćwiczenia, z których dwa pierwsze mają charakter interaktywny. Jedno ćwiczenie zawiera zdjęcie Józefa Piłsudskiego. Materiał do wykorzystania dodatkowo na lekcjach języka polskiego i historii.

Materiał zawiera treść projektu edukacyjnego polegającego na wybraniu współczesnych utworów muzycznych odwołujących się do treści patriotycznych oraz dokonaniu ich interpretacji pod kątem przedstawianych w nich poglądów politycznych i rodzajów patriotyzmu, do których nawiązują.

Bibliografia:

-
- Źródło: Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483, *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997r.*
- Źródło: *Warszawa: wielka flaga biało-czerwona powiewa nad Rondem Radosława*, dostępny w internecie: <https://www.polskieradio24.pl/5/3/Artykul/1282940,Warszawa-wielka-flaga-bialoczerwona-powiewa-nad-Rondem-Radoslaw>.
- Źródło: *rozmowy z szefem Biura Bezpieczeństwa Narodowego Władysławem Stasiakiem. „Po co nam symbole narodowe?”*, dostępny w internecie: <https://www.polskieradio.pl/7/129/Artykul/237840,Po-co-nam-symbole-narodowe>.
- Źródło: *Julian Tuwim o byciu Polakiem*, dostępny w internecie: <https://www.facebook.com/gfhglogow/posts/tuwim-o-byciu-polakiem/757749640918099/>.

“ **Warszawa: wielka flaga biało-czerwona powiewa nad rondem Radosława**

Warszawa 2014 r.

Warszawa ma największy w kraju maszt. Instalacja znajduje się na rondzie Radosława. W przeddzień Święta Niepodległości zawisła na nim biało-czerwona flaga o powierzchni stu metrów kwadratowych. (...) Fundatorzy chcą, by od 1 sierpnia każdego roku przez 63 dni – tyle, ile trwało Powstanie Warszawskie – na maszcie powiewała biało-czerwona flaga z symbolem Polski Walczącej. (...) Przy maszcie znajduje się inskrypcja: „W 96. rocznicę odzyskania niepodległości Polski, w 70. rocznicę wybuchu Powstania Warszawskiego, w 25. rocznicę wolnych wyborów w Polsce, w 10. rocznicę wstąpienia Polski do Unii Europejskiej, w hołdzie wszystkim, dzięki którym Polska jest dziś wolnym, odrodzonym krajem.”

Źródło: *Warszawa: wielka flaga biało-czerwona powiewa nad Rondem Radosława*, dostępny w internecie:
<https://www.polskieradio24.pl/5/3/Artykul/1282940,Warszawa-wielka-flaga-bialoczerwona-powiewa-nad-Rondem-Radoslaw>.

Ćwiczenie 1

Wyjaśnij, do jakich ważnych wydarzeń historycznych odwołuje się tekst źródłowy.

Polecenie 1

Wyjaśnij, dlaczego wywieszamy flagę narodową.

My Polacy, czyli kto?

Co potrafię?

- określić, na czym polega i jakie ma znaczenie współczesny patriotyzm;
- wyjaśnić, jakie znaczenie w życiu człowieka ma duża i mała ojczyzna;
- wskazać źródła i sposoby rozwiązywania konfliktów społecznych.

Nauczysz się

- na czym polega i jakie znaczenie ma tożsamość narodowa;
- wskazywać czynniki mające wpływ na kształtowanie się narodu;
- wyjaśniać różnice między narodowością a obywatelstwem;
- konstytucyjnych obowiązków obywatela i państwa polskiego.

Naród

Ćwiczenie 2

Wyjaśnij, po co Polakom symbole narodowe.

Ziemię zamieszkuje ponad 7 miliardów ludzi. Należą oni do blisko 3 tysięcy narodowości. Podział świata na państwa nie odzwierciedla tej różnorodności, ponieważ niektóre państwa mają charakter wielonarodowy – zamieszkuje je więcej niż jeden naród. Najliczniejszymi narodami są Chińczycy, Hindusi, Amerykanie i Rosjanie.

Przynależność do narodu, a w jego obrębie do określonych społeczności, ustalanie norm i sposobów porozumiewania, tworzenie kultury czy obrona zamieszkiwanego terytorium mają ogromny wpływ na życie ludzi i historię ludzkości. Często jednak nie jesteśmy świadomi, co jest źródłem tych różnic ani jak wpływają one na nasze zachowania i sposób postrzegania świata. Nawet jeśli uważamy się za obywateli świata, w zetknięciu z innymi kulturami dostrzegamy, że zachowania przedstawicieli różnych społeczności są dla nas nieznane i często niezrozumiałe.

((Julian Tuwim

Julian Tuwim o byciu Polakiem

Być Polakiem (...) To jest jak oddech. Jestem Polakiem, ponieważ to w Polsce się urodziłem, wychowałem i uczyłem. Ponieważ w Polsce byłem szczęśliwy i nieszczęśliwy (...) nade wszystko, Polakiem – ponieważ chcę nim być.

Źródło: *Julian Tuwim o byciu Polakiem*, dostępny w internecie: <https://www.facebook.com/gfhglogow/posts/tuwim-o-byciu-polakiem/757749640918099/>.

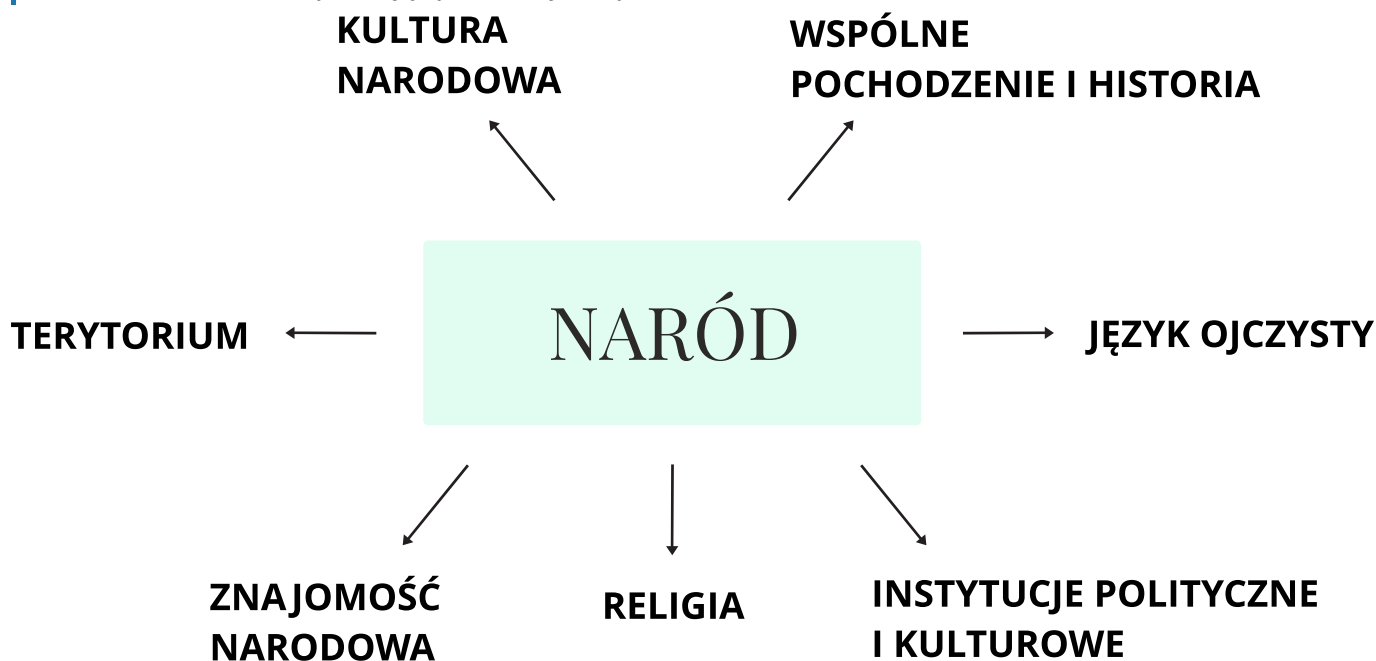
Ćwiczenie 3

Po przeczytaniu wypowiedzi Juliana Tuwima wyjaśnij, co dla autora znaczyło bycie Polakiem.

Naród

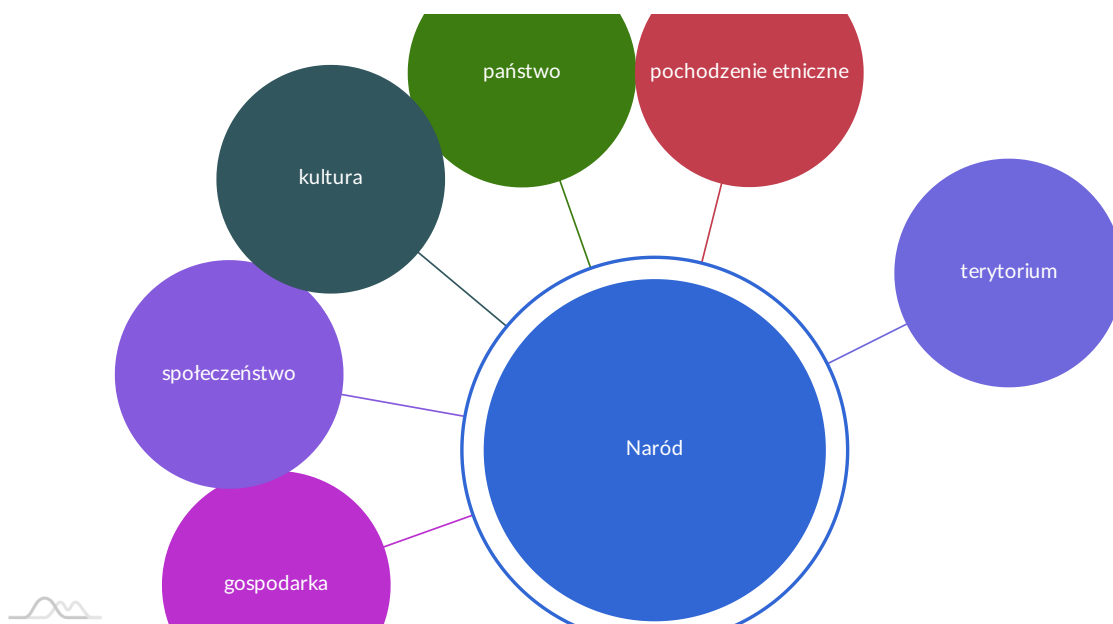
Definicja: naród

wspólnota; trwale ukształtowana duża grupa społeczna, która zamieszkuje określone terytorium (albo wywodzi się z określonego terytorium), posługuje się tym samym językiem, ma wspólną historię, tradycję i kulturę; naród dąży do posiadania własnego, niezależnego państwa; poczucie tożsamości narodowej oznacza poczucie przynależności do danego narodu, wiąże się z przypisywaniem sobie oraz akceptacją określonych cech lub właściwości wynikających z tej przynależności

Czynniki narodowotwórcze

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Czynniki narodowotwórcze

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

Polecenie 2

Przedstaw okoliczności lub osoby, z których Polacy mogą być dumni. Uzasadnij wybór.

Jeśli chcesz wiedzieć więcej

Naród polityczny

Szczególnym rodzajem narodu jest naród polityczny. Jest to grupa społeczna, dla której wspólne jest przede wszystkim terytorium i państwo zabezpieczające jego interesy. Członkowie narodu politycznego mogą mówić różnymi językami, odwoływać się do różnych tradycji i norm kulturowych, ale mają poczucie przynależności do określonego państwa. Czują odpowiedzialność za losy wspólnoty narodowej, której są częścią i odpowiedzialność za państwo, które ich łączy.

Mieszkańcy Szwajcarii mają poczucie przynależności do narodu szwajcarskiego, mimo że obowiązują tam cztery języki urzędowe: francuski, niemiecki, włoski i [retoromański](#). W tych językach powstaje również literatura narodowa. To nie przeszkadza Szwajcarom w identyfikacji narodowej.

Amerykanie są wieloetniczną wspólnotą narodową pochodzenia emigracyjnego. Większość stanowią potomkowie kolonizatorów i niewolników. Amerykanie to również potomkowie ludności rdzennej (Indian) i emigrantów pochodzenia azjatyckiego. Od XIX wieku w USA zaczęli osiedlać się emigranci pochodzenia europejskiego (Polacy, Rosjanie, Włosi, Niemcy). Przybywali oni do USA głównie z przyczyn zarobkowych – dla biednych Europejczyków, Ameryka była krajem szansy, gdzie mogli podjąć korzystniej opłacaną pracę.

Obecnie większość Amerykanów posługuje się językiem angielskim.

Pojęciem zbliżonym do narodu jest **grupa etniczna**. Grupy etniczne są często przedstawiane jako wspólnoty poprzedzające powstanie narodu. Posiadają własną tożsamość, którą, podobnie jak tożsamość narodową, kształtuje historia, kultura, tradycja czy język. Grupy etniczne, w przeciwieństwie do narodu, **nie dążą do posiadania własnego państwa**.

Mniejszości etniczne w Polsce: Karaimi, Łemkowie, Romowie, Tatarzy.

Definicja: Romowie

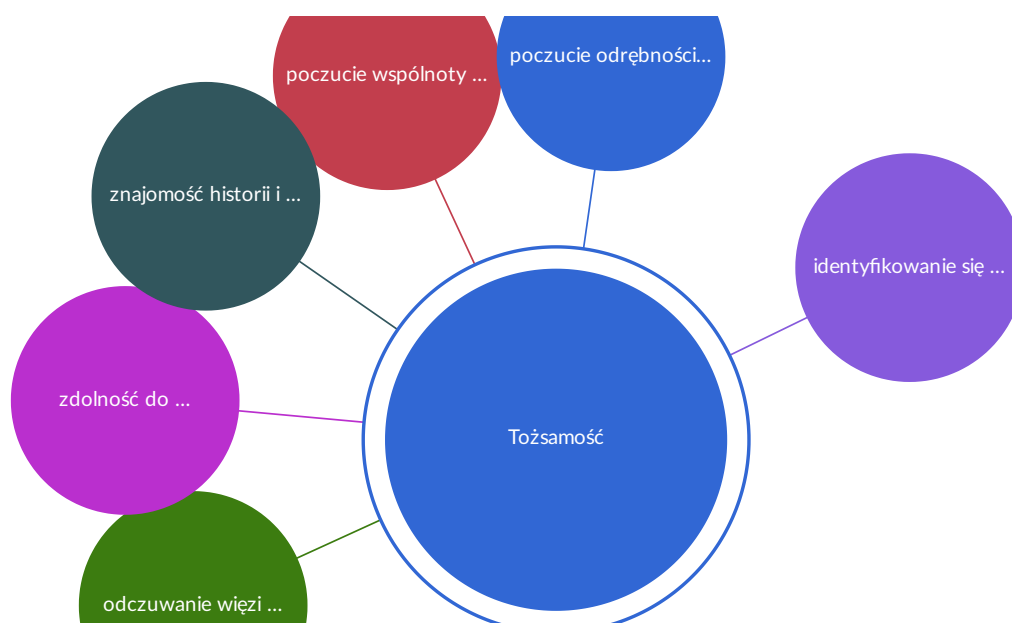
grupa etniczna, której wielu członków prowadzi nadal tradycyjny, wędrowny tryb życia; Romowie nie odwołują się do istniejącego lub historycznego państwa; posługują się własnym językiem, dbają o zachowanie tradycyjnych zwyczajów i obyczajów

Narodowości nie należy utożsamiać z obywatelstwem. Naród to wspólnota oparta na poczuciu tożsamości, a obywatelstwo to więź prawna łącząca jednostkę z państwem. Z obywatelstwa wynikają określone prawa i obowiązki. Obywatelstwo tego samego państwa mogą posiadać osoby o odmiennej tożsamości narodowej.

Obywatelstwo

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ważne!

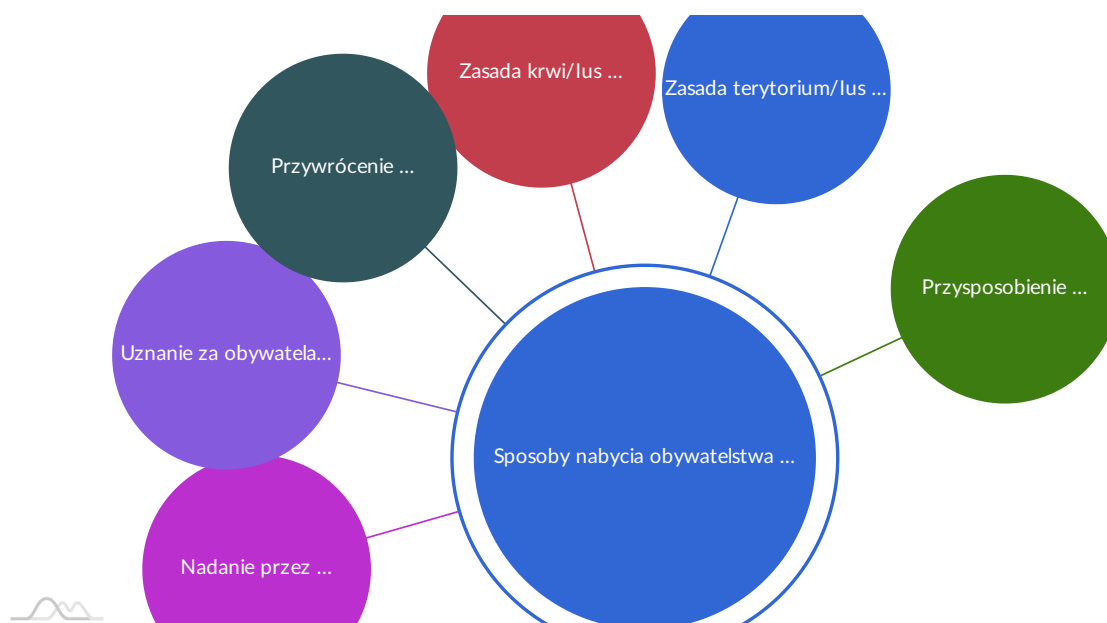
Obywatelstwo to więź prawna łącząca jednostkę z państwem.

W Polsce obowiązuje zasada **prawa krwi**. Dziecko nabywa – na mocy prawa – obywatelstwo polskie przez urodzenie z rodziców, z których co najmniej jedno posiada obywatelstwo polskie. Zgodnie z polskim prawem może również zostać zastosowana zasada **prawa ziemi**. Dzieje się tak wtedy, gdy dziecko urodzi się lub zostanie znalezione na terytorium RP, a oboje rodzice są nieznani lub obywatelstwo ich jest nieokreślone bądź nie mają żadnego obywatelstwa.

Obywatelstwo polskie może być również **nadane** cudzoziemcowi przez Prezydenta RP. Wniosek o nadanie obywatelstwa polskiego osoby zamieszkałe w Polsce wnoszą za pośrednictwem wojewody właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby zainteresowanej, a zamieszkałe za granicą – za pośrednictwem właściwego konsula.

Także wojewoda może uznać cudzoziemca za obywatela polskiego, jeśli w trybie administracyjnym potwierdzi się:

- przebywanie cudzoziemca przez odpowiedni okres czasu na terytorium Polski;
- znajomość języka polskiego w stopniu pozwalającym na swobodną komunikację, potwierdzoną certyfikatem językowym lub urzędowym poświadczeniem;

Sposoby nabycia obywatelstwa polskiego

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

Jeśli chcesz wiedzieć więcej

Obowiązki obywatela

“ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r.

Art. 82. Obowiązkiem obywatela polskiego jest wierność Rzeczypospolitej Polskiej oraz troska o dobro wspólne.

Art. 83. Każdy ma obowiązek przestrzegania prawa Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 84. Każdy jest obowiązany do ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych, w tym podatków określonych w ustawie.

Art. 85. 1. Obowiązkiem obywatela polskiego jest obrona Ojczyzny.
(...)

Art. 86. Każdy jest obowiązany do dbałości o stan środowiska i ponosi odpowiedzialność za spowodowane przez siebie jego pogorszenie. (...)

Źródło: Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483, *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997r.*

Ćwiczenie 4

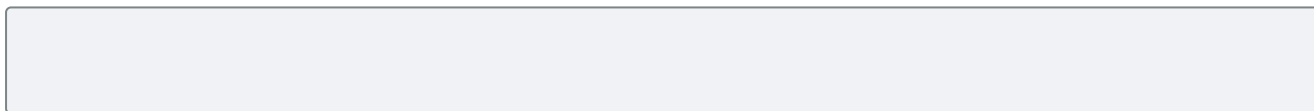
Wymień obowiązki obywatela wobec państwa polskiego.

Miejsce pamięci narodowej

Polecenie 3

Przygotuj krótką prezentację dotyczącą jednego z miejsc pamięci narodowej znajdujących się w twojej miejscowości lub najbliższej okolicy.

- Wyjaśnij, jaką postać lub wydarzenie upamiętnia. Opisz wygląd i charakterystyczne elementy obiektu.

Podsumowanie

Naród jest jedną z najważniejszych wspólnot, w których kształtowana jest nasza społeczna tożsamość. Wychowujemy się w określonej kulturze i tradycji, mamy świadomość własnej historii i odrębności. Polska wspólnota narodowa wielokrotnie udowodniła, że potrafi chronić tworzone przez wieki dziedzictwo narodowe. Nawet w sytuacji utraty państwa – zaborów i okupacji – potrafiła skutecznie rozwijać więzi, kształtować kulturę, chronić język ojczysty i pamięć przodków. My jesteśmy jej spadkobiercami. Przekazane dobra i wartości powinniśmy zachować dla przyszłych pokoleń.

Literatura uzupełniająca

Dylewski A., *Polska wielu kultur*, Świat Książki, Warszawa 2008.

Ćwiczenie 5

Przyporządkuj daty do świąt państwowych i narodowych.

Narodowy Dzień Pamięci Powstania
Warszawskiego

8 maja

Narodowe Święto Niepodległości

2 maja

Narodowy Dzień Zwycięstwa

15 sierpnia

Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej

1 sierpnia

Święto Wojska Polskiego

11 listopada

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 6

Wskaż polskie święto narodowe i państwowe bezpośrednio związane z postacią przedstawioną na zdjęciu.

☐ Narodowy Dzień Pamięci Powstania Warszawskiego

☐ Narodowe Święto Niepodległości

☐ Święto Wojska Polskiego

☐ Narodowy Dzień Zwycięstwa

☐ Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Polecenie 4

Odwołując się do wybranej postaci (historycznej lub współczesnej), przedstaw cechy dobrego obywatela.

Projekt edukacyjny: scena muzyczna jako agora

1. Cel projektu: analiza przekazu wybranych współczesnych (z ostatniej dekady) polskich twórców i artystów.
2. Zadanie: Wielu współczesnych polskich artystów wyraża swoje opinie poprzez własną twórczość. Zorganizujcie się w kilkusobowe grupy i poszukajcie takich przedstawicieli środowisk artystycznych - muzyków, plastyków i innych – przynajmniej trzech różnych na każdą grupę. Wybierzcie po jednym dziele każdego z nich. Następnie zastanówcie się, jakie poglądy te utwory wyrażają - na przykład co mówią o kondycji państwa polskiego, do jakiego rodzaju patriotyzmu nawołują, jakie wartości wskazują jako pożądane/niepożądane w Polsce. Swoje wnioski zapiszcie.
3. Realizacja:
 - praca w grupach;
 - czas trwania: 6 tygodni;
 - prezentacja (w wybranej formie) na forum klasy.